

The Journal of Studies in Humanities

Volume 6 (I) 2020

Department of
Humanities, Rajarata
University of Sri Lanka

1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය, ලංකාවේ කම්කරු වැඩ වර්ජන ඉතිහාසයේ තීරණාත්මක සන්ධිස්ථානයක් ලෙස

ටී.එම්.පී.එස්.අයි. තෙන්නකෝන්

Abstract

In investigating the evolution of the history of labor strikes in Sri Lanka, the historical event related to the above topic (the July 1980 general strike) reflects the features that are structurally different from labor strikes and contemporary politics in Sri Lanka in the respectively fifties, sixties and seventies decades. By this article, the academicians who are researching and commoners who are having the reading interest in this subject possible to form some idea about, how the general strike in July 1980 and its left movement is positioned as a critical turning point in the social, political and economic structure of Sri Lanka since 1948.

Keywords: contemporary politics, labor movement, structural changes, 80's general strike,

Correspondence:

indikatmp@yahoo.com

Specialty Section:

History

Received:

15 February 2022

Revised:

09 August 2022

Accepted:

11 August 2022

Published:

02 January 2023

Citation:

තෙන්නකෝන්, ටී.එම්.පී.එස්.අයි.
(2020). 1980 ජූලි මහා වැඩ
වර්ජනය, ලංකාවේ කම්කරු වැඩ
වර්ජන ඉතිහාසයේ තීරණාත්මක
සන්ධිස්ථානයක් ලෙස.
මානවශාස්ත්‍ර අධ්‍යයන ශාස්ත්‍රීය
සංග්‍රහය.

6(1), 12-31.

ISSN (Online): 2961-564X

ISSN (Print) : 2362 - 0706

හැඳින්වීම

අදාළ පර්යේෂණයට ප්‍රස්තුත වන සිදුවීම, 1980 ජූලි මාසයේ සිදු වූ සමස්ත මහා වැඩ වර්ජනය යි. ලංකාව නිදහස ලබා දුන් කුනකට පමණ පසුව අසුවේ ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය සිදු විය. ලංකාවේ කම්කරු වැඩ වර්ජන ඉතිහාසයේ, වාමාංශික ව්‍යාපාරයේ සහ දක්ෂිණාංශික දේශපාලනයේ එක්තරා ප්‍රධාන විපර්යාසයක් අසුව මහා වැඩ වර්ජනයෙන් පෙන්වුම් කරයි. අසුව ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය සිදුවන්නේ එවකට ලංකාවේ ජනාධිපති ජේ. ආර්. ජයවර්ධන¹ ප්‍රමුඛ එක්සත් ජාතික පක්ෂය ලංකාවේ දේශපාලන බලය හිමිකරගෙන සිටි අවස්ථාවක ය. අසුව මහා වැඩ වර්ජනය සංවිධානය කරන්නේ සාම්ප්‍රදායික වාමාංශික පක්ෂ විසින් ය. එහෙත් අසුව වැඩ වර්ජනයේ සමකාලීන දේශපාලන ආර්ථික සහ සමාජ පසුකලය පහත, හැට සහ හත්තැව දශකවලට වඩා වෙනස්ව පැවතුණි. එනම් අසුව මහා වැඩ වර්ජනය එක් ඓතිහාසික සිදුවීමක් සේ සලකා බැලීමේ දී එය මුල් කාලීන දශකවලට වඩා වෙනස් සමාජ සන්දර්භයක් (Social Context)² තුළ ඇති වූ දේශපාලන සිදුවීමක් ලෙස පෙනේ. මේ වෙනස ලංකාවේ හත්තැවේ දශකයේ මැද භාගයට පෙර සහ පසුව ලංකාවේ සමාජ, දේශපාලන සහ ආර්ථික විපර්යාසය හා බැඳී පවතී. මේ අනුව 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය, ලංකාවේ කම්කරු වැඩ වර්ජන ඉතිහාසයේ තීරණාත්මක සංධිස්ථානයක් සේ සලකා සාකච්ඡා කිරීමට හැකි ය.

ක්‍රමවේදය

ඉතිහාසය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී බහුලව දැකීමට ලැබෙන වර්ෂ ක්‍රමානුකූල (Chronology) පිළිවෙතින් බැහැරව ඓතිහාසික සිදුවීම් කීපයක් සංසන්ධනාත්මකව විමර්ශනය කරමින් ගුණාත්මක දත්ත (Qualitative) මත පදනම් ව පර්යේෂණ ලිපිය ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. ගුණාත්මක ක්‍රමවේදයට අනුව ගොඩනැගීමට උත්සාහ කරනු ලබන අර්ථකථනය මෙරට දේශපාලන ඉතිහාසයේ දක්ෂිණාංශික සහ වාමාංශික ප්‍රවණතා න්‍යායාත්මකව ප්‍රශ්න කරනු ලබයි. 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය මගින් මෙරට රාජ්‍යය, දේශපාලන බලය, සමාජය මෙහෙය වූ දේශපාලන බලවේග සහ සංකල්ප, බලය හුවමාරු වූ ආකාරය, ආර්ථික සාධකයේ වෙනස්වීම් සහ සමාජ චින්තනයේ විපර්යාසය පෙන්වුම් කරන ආකාරය අර්ථකථනය කිරීම සඳහා ප්‍රාථමික මෙන් ම ද්විතියික මූලාශ්‍ර උපයෝගී කර ගැනේ.

1 1943 ජාතික ව්‍යවස්ථාදායකයට සම්බන්ධ වූ ජේ.ආර්. ජයවර්ධන මෙරට දේශපාලනය තුළ දීර්ඝ කාලයක් රැඳී සිටියේය. එක්සත් ජාතික පක්ෂය නියෝජනය කරමින් දේශපාලන කටයුතුවල නියැලුන මොහු 1956 අප්‍රේල් මසයේදී පරාජය වී අවුරුදු හතරක් පමණ කාලයක් ගත කළ ද නැවත 1960 දී ව්‍යවස්ථාදායකයට තේරීපත් විය. 1960 සිට 1978 වනතුරු ව්‍යවස්ථාදායක සභිකයෙක් විය. 1977-78 කාලය තුළ විරුද්ධ පක්ෂ නායකත්වය දැරීය. 1977 විශාල ජයග්‍රහණයක් සමගින් 1978 දී ලංකාවේ ප්‍රථම විධායක ජනාධිපති පදවියට පත් විය. 1953 හර්තලය සිදුවන විට ආණ්ඩුවේ මුදල් ඇමතිවරයා වූ මොහු 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය සිදු වන විට රටේ ජනාධිපති විය.

2 **Social Context** - සමාජ සන්දර්භයක් යනු යම් නිශ්චිත සමාජ සිදුවීමක (**Event**) හෝ යම් සමාජ පසුකලයක (**Setting**) පරිධිය සහ න්‍යාය පැහැදිලිව අවබෝධ කරගැනීමයි.

ප්‍රාථමික මෙන් ම ද්විතීයික මූලාශ්‍ර ඇසුරින් ලබාගන්නා දත්ත පදනම් කරගනිමින් ඓතිහාසික පර්යේෂණ විධික්‍රමයට අනුව පර්යේෂණ පත්‍රිකාව සකස් කර ඇත. කොළඹ ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව, මහනුවර ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තු ශාඛාව, බොරැල්ල ඇත්. ඇම්. පෙරේරා පුස්තකාලය, පක්ෂ සහ වෘත්තීය සමිති පුස්තකාල ආදී ආයතන මගින් සමකාලීන ලේඛන පරිශීලනය කිරීමෙන් පර්යේෂණයට අදාල ප්‍රථමික දත්ත (මූලාශ්‍ර) ලබා ගෙන ඇත. එමෙන් ම ද්විතීයික දත්ත හා තොරතුරු විශ්ලේෂණය සහ ප්‍රදේශීය පුස්තකාල ඇසුරින් හා මුද්‍රිත පුවත්පත් ලිපි ලේඛන පරිශීලනය කිරීමෙන් ලබා ගෙන ඇත.

1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය පැනනැගීමේ ඓතිහාසික පසුබිම සහ ආසන්න හේතු

මෙරට පැවති වාමාංශික පක්ෂ හැත්තෑව දශකයේ අවසාන භාගයේ දුර්වල වූ අතර ඒවා එක්සත් භාවයෙන් ද තොර විය. මීට අමතරව 1971 ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ විප්ලවකාරී ක්‍රියා සහ එහි පසුකාලීන අත්දැකීම් නිසා කම්කරු පංතිය වැඩ වර්ජන ඔස්සේ තම අයිතිවාසිකම් දිනා ගැනීම පිළිබඳ සැකයෙන් පසුවිය. සමාජය තුළ ඇතිවූ මේ අදේශපාලන සංකල්පනාව තව දුරටත් 1977 බලයට පත්වන එක්සත් ජාතික පක්ෂයේ දේශපාලන ජයග්‍රහණය සහ 1978 නව ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් වර්ධනය කළේ ය.

1977 පමණ පසුව ආර්ථිකය වෙනස් මාර්ගයකට (විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය) අවතීර්ණ වීම නිසා යම් සමාජ විපර්යාසයක් සිදු විය. මෙතෙක් සමාජයේ පැවති පොදු අවශ්‍යතාවලට වඩා පුද්ගලික අවශ්‍යතා වර්ධනය වූ සමාජ පසුතලයක් මේ අවධියේ ක්‍රමයෙන් වර්ධනය විය.

පනහ දශකයේ සිට අසූව දශකය දක්වා ලංකාවේ ආර්ථික ඉතිහාසය ඉතා රේඛීය ලෙස විග්‍රහ කර ඇත. එහෙත් ආචාර්ය නිව්ටන් ගුණසිංහ ආර්ථිකය පිළිබඳ මේ රේඛීය අර්ථකථනයට මඳක් වෙනස් අර්ථකථනයක් ඉදිරිපත් කරයි. 1956 සිට 1965 දක්වාත්, 1965 සිට 1970 අතර සීමාව දක්වාත් නිර්ණ රේඛාවක් ඇදීම පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවේ. මෙය එතරම් අර්ථවත් කාල පරිච්ඡේදයක් ද නොවේ. මන්දයත් 1965 - 1970 දක්වා පැවති එක්සත් ජාතික පක්ෂ රජය විසින් ද නොකඩවා ගෙන යන ලද්දේ 1956 -1965 අතර කාලයේ දී අරඹන ලද ප්‍රතිපත්ති මත බැවිනි. 1970 ගණන්වල මැද භාගය වන විට විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියේ අංගයන් ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය තුළම බිහිව පැවතිය ද විවිධාකාර දේශපාලන බලපෑම් නිසා ඒ කාලයේ දී ම එම ප්‍රතිපත්තිය සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි විය (ගුණසිංහ, 1990 : 03). ලංකාවේ සමාජ විපර්යාසය 1970 ගණන්වල මැදභාගය වනවිට විවෘත ආර්ථිකයේ නොදැනුවත් බලවේග සහ ගැටගැසී පැවතුන බව ආචාර්ය ගුණසිංහගේ අදහස තුළ ගැබ් වී ඇත.

අසුව දශකය ආරම්භයේ ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නය නව ආකාරයකින් ලංකා දේශපාලන සන්දර්භය තුළ වර්ධනය විය. පනහ දශකයේ මෙරට වෘත්තීය සමිතිවාදයට පැවති ශක්තිය හැත්තෑව දශකය අවසානයේ විශාල වශයෙන් අඩපන විය. වාමාංශික නායකත්වයේ වෙනස් වීම සමාජයට වෙනත් ස්වභාවයකින් බලපෑවේ ය. මුල් කාලීන වාමාංශික නායකත්වය තුළ පැවති පංතිමය ස්වරූපය හැත්තෑව දශකයේ වාමාංශික කණ්ඩායම්වලින් විද්‍යමාන නොවී ය. එබැවින් පනහ, හැට දශකයේ වාමාංශික නායකත්වයට ලැබුණු ජනප්‍රසාදය හැත්තෑව දශකයේ වාමාංශික නායකත්වයට අහිමි විය. මෙවැනි සමාජ දේශපාලන සන්දර්භයක් තුළ 1980 මහා වැඩවර්ජනය සිදු විය.

පශ්චාත් යටත් විජිත රාජ්‍යය (Post- Colonial State) යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේ යටත් විජිත වී පැවත එම ආධිපත්‍යයෙන් නිදහස ලැබූ රාජ්‍යයන් ය. සමහර වින්තකයන්ට අනුව පශ්චාත් යටත් විජිතයක් යනු³ අධිරාජ්‍යය යටත් විජිතය හැර ගිය පසුව ඉතිරි වන්නාවූ නෂ්ටාවශේෂ පශ්චාත් යටත් විජිතයක ලක්ෂණ ලෙස හඳුනා ගැනීමයි (Albert, 1965 : 68). එමෙන් ම සංකල්පීය තලයක (Conceptual Level) පශ්චාත් යටත් විජිත රාජ්‍යය පිළිබඳ අධ්‍යයනය වර්ධනය වී ඇත. රාජ්‍යය, දේශපාලන බලය, සමාජය මෙහෙය වූ දේශපාලන බලවේග, සමාජ කණ්ඩායම් හි වලනය, බලය හුවමාරු වූ ආකාරය, ආර්ථික සාධකයේ ස්වභාවය, සමාජ වින්තනයේ විපර්යාසය ආදී ක්ෂේත්‍ර මේ අනුව අධ්‍යයනය කෙරේ. පශ්චාත් යටත් විජිත රාජ්‍යයක් ලෙස ලංකාව තුළත් දේශීය අන්‍යෝන්‍යතාවකින් හෙබි සංකල්පීය ප්‍රවනතා ඇති විය. සඟ, වෙද, ගුරු, ගොවි, කම්කරු යනු එවැනි සංකල්පීය ප්‍රවනතාවකි. එය ප්‍රායෝගික දේශපාලන තලයේදී ද වැදගත් විය. මේ ස්වභාවය හැත්තෑව දශකය අවසන් වන තුරුම සමාජය මෙහෙයවිය හැකි ප්‍රබල දේශපාලන සාධකයක් ලෙස පැවතුණි. 1978 ව්‍යවස්ථාවෙන් පසුව මේ සමාජ දේශපාලන ව්‍යුහය වෙනස් වන බවත් ලංකා සමාජය තුළ තව දුරටත් නිර්මාණය කළ සංකල්පවලට අනුව (සඟ, වෙද, ගුරු, ගොවි, කම්කරු) දේශපාලනය කිරීම සහ සමාජය මෙහෙය වීම අපහසු වූ බව ත් පෙන්වුම් කරයි. මෙරට සාම්ප්‍රදායික වාමාංශික දේශපාලනයේ සහ ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂයේ හැගීම් වලට අනුව (ජාතික ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති, සමාජවාදී පංති හැගීම්, අධිරාජ්‍යවාදයට විරුද්ධව ස්වාධීනත්වය) පාලනය කිරීමේ අවසාන කාල පරිච්ඡේදය වූයේද 1970 - 1977 කාල පරිච්ඡේදය යි (සිල්වා සහ රිගින්ස්, 355). 1977 දී සභාග රජය පරාජයට පත්වීමෙන් එය අවසන් විය.

3 ඉතිරි වන්නා වූ නෂ්ටාවශේෂ ලෙස මෙහිදී සැලකෙන්නේ යටත් විජිත හිමියා විසින් යම් යටත් විජිතයක ඇති කරණු ලැබූ සමාජ, දේශපාලන, පරිපාලන, ආර්ථික, සංස්කෘතික ආදී මානව හා ආයතනික පද්ධතියයි.

මෙවැනි ඓතිහාසික හේතුවලට අමතරව 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනයට බලපෑ ආසන්න හේතු සමකාලීන පුවත්පත් මගින් ගෙනහැර දැක්වීමට හැකි ය. භූමිකෙල්, සීනි, පිටි කිරි, ආහාර ඇතුළු අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩවල මිල වැඩි කිරීම, හාල් පොත් පැහැර ගැනීම, සේවා ගාස්තු වැඩි කිරීම, රැකියාවලින් නෙරපීම හා අසාධාරණ මාරු කිරීම් ඇතුළු යු.ඇන්.පී. ආණ්ඩුවේ පලිගැනීම්වලට විරුද්ධව ජනතාව සටනකට සූදානම් කිරීමේ එක්සත් මැයි දිනය අසාර්ථක කිරීම සඳහා යු.ඇන්.පී. විරෝධී ජනතා සංවිධනය සහ කම්කරු පංතිය මේ දිනවල දැඩි උද්යෝගයකින් යුක්තව කටයුතු කරගෙන යයි (ජනදින, 1980 අප්‍රේල් 25)

1980 ජූලි මහා වැඩවර්ජනයට බලපෑ ආසන්න හේතු පරීක්ෂා කර බලන විට මතුපිටින් දක්නට ලැබෙන්නේ මෙවැනි ලක්ෂණ කීපයකි.⁴ මේ කාලය තුළ බැංකු සේවක වැඩ වර්ජනය, වෛද්‍යවරුන්ගේ වැඩවර්ජනය, 1980 රජයේ සේවකයන්ගේ නිවාඩු කප්පාදු කිරීමට විරුද්ධව ගෙනගිය උද්යෝගය ආදිය ප්‍රමුඛ වේ. මේ වැඩවර්ජන අතර ප්‍රධාන එක් වර්ජනයක් වූයේ 1980 ජූනි 5 වෙනි දින වෘත්තීය සමිති විසින් දියත් කළ විරෝධතා ව්‍යාපාරය යි. මේ විරෝධතා ව්‍යාපාරය මැඩපැවැත්වීම සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම ගැටුම්කාරී ස්වභාවයක් ගත්තේ ය. මෙහි දී සෝමපාල නැමති කම්කරුවාගේ මරණය සිදුවීම මෙරට වැඩ වර්ජන ඉතිහාසයේ එක් සන්ධිස්ථානයක් විය.

එමෙන් ම විමර්ශනයකින් තොරව වතු සංස්ථා රාජ්‍ය අංශවල ලක්ෂ 3 කට ආසන්න කම්කරු සංඛ්‍යාවක් මේ වනවිට රැකියාවලින් පිටමත් කර ඇති බවට වෘත්තීය සමිති පෙන්වා දුන්නේ ය (විමසුම, 1981 මැයි : 14). මීට අමතරව පෞද්ගලික අංශය ද ආණ්ඩුවේ මේ ප්‍රජාතන්ත්‍ර විරෝධී ප්‍රතිපත්තිය පූර්ව ආදර්ශයක් කරගනිමින් තම සමාගම්වල කම්කරු ආරවුල් ඇතිවන අවස්ථාවල දී තම ව්‍යාපාර වසා දමා එම කර්මාන්තවල ප්‍රාග්ධනය වඩාත් ලාභ ගෙන දෙන වෙනත් ව්‍යාපාරවලට මාරු කර ආණ්ඩුවේ සහයෝගය ද ඇතිව කම්කරුවන් බුරුතු පිටින් රැකියාවලින් පිටමත් කරන බවට විවේචය ඉදිරිපත් විය (විමසුම, 1981 මැයි : 15).

රජයේ සේවකයන්ට තම වැටුප හා ජීවන වියදම අතර පැවති විෂමතාව වඩාත් ඉස්මතු කෙරිණි. ජල බදු ගෙවීම්, විදුලි බිල්පත් ගෙවීම්, පාසැල් ළමුන්ගේ වියදම්, ආහාර සහ ඇඳුම් පැලඳුම් වියදම්, ගමනා ගමන වියදම් වඩාත් අධික වීම නිසා දිනකට රුපියල් 10 ක වැටුප් වැඩි කිරීමේ ඉල්ලීම ප්‍රබලව ඉස්මතු කෙරිණි. එනම් මසකට රුපියල් 300 පොදු වැටුප් වැඩි කිරීමකි (සිල්වා සහ රිගින්ස්, 12).

4 ලංකාවේ දේශපාලන වෙනස්වීම්වලට හාල්, පිටි, සීනි ආදී ද්‍රව්‍යවල මිල ඉහළ යෑම පහත වැටීම මූලික ලෙස බලපෑ බවක් දක්නට ලැබේ. 1953 හර්තාලයට 52 දී ඇති වූ මේ තත්ත්වය ප්‍රධාන ලෙස බලපෑ අතර 1956 මැතිවරණයෙන් පසුව හාල් සේරුව ගත 38 දක්වා අඩු කළේ ය. 1960 මාර්තු මැතිවරණයේ දී එ.ජා.ප.ය හාල් සේරුව නොමිලේ දෙන බවට පොරොන්දු විය. 1960 ජූලි මහා මැතිවරණයේ දී හාල් සලාකයට ප්‍රමුඛත්වයක් ලැබුණි. 1970 සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක මැතිණිය හාල් හදෙත් හෝ ගෙනත් දෙන බවට පොරොන්දු වූහ. 1980 වැඩවර්ජනයේ දී මූලික ඉලක්කයක් ලෙස පෙන්වූම කරනුයේ හාල්, පිටි හා සීනි වැනි අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍යවල සහන මිල කපා හැරීමයි.

ආණ්ඩු විරෝධී උද්ඝෝෂණයක් දියත් කිරීමේ සාධාරණීය හේතුවක් ලෙස පෙන්වා දුන් තවත් එක් කරුණක් නම් ලිබරල්වාදී ආර්ථික රටාවක් තුළ සමාජයේ වර්ධනය වූ අපවාරයන්ට විරුද්ධවයි. මෙම වැඩ වර්ජනයට මූලික හේතුවක් වූයේ හොර දැව ජාවාරම් කරුවන්, කැසිනෝ ජැක්පොට් කරුවන්, සුදු මුදලාලීන්, සංස්ථා ඉහළ නිලධාරීන්, රේන්ද මුදලාලීලා, කොමිස් කොන්ත්‍රාත් කරුවන් ආණ්ඩුවේ රැකවණය ලැබීමට විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කිරීමයි (වන්දසිරි, 1994 : 3). 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය සඳහා මෙම කරුණු කෙතෙක් දුරට ආසන්න හේතු සාධක ලෙස පෙන්වා දුන්න ද ආණ්ඩු විරෝධී ජනතා උද්ඝෝෂණයක් සඳහා අවශ්‍ය විෂය මූලික තත්ත්වයන් සමාජය තුළ කෙතෙක් දුරට මෝරා තිබුණේ දැයි යන්න පරීක්ෂා කළ යුතුවේ. අසුව වැඩ වර්ජනයේ ක්‍රියාකාරී ස්වරූපය හා එහි ප්‍රතිඵල විමර්ශනය කර බැලීමේ දී ඊට පිළිතුරු සම්පාදනය කළ හැකි වේ.

වර්ජනයේ සංවිධානය සහ ව්‍යාප්තිය

අසුව දශකයේ ආරම්භයේ සිටම වාමාංශික සමගියක් ඇති කර ගැනීමේ උත්සාහයක් පැවති බව දක්නට ලැබේ. සමසමාජ පක්ෂයේ අදහස පරිදි එක්සත් මැයි දිනයක් සංවිධානය කිරීම සඳහා සියලු වාමාංශික කොටස් එකතු විය යුතු බවත් එය එක්සත් ජාතික පක්ෂයට විරුද්ධව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බවත් ප්‍රකාශයට පත් විය. “යු.ඇන්.පී. විරෝධී එක්සත් මැයි දිනයක්” යනුවෙන් සමසමාජය පත්‍රිකාවක් නිකුත් කළ අතර එහි මෙසේ සඳහන් විය. මෙවර යු.ඇන්.පී. යට විරුද්ධ එක්සත් මැයි දිනයක් පැවැත්වීම සඳහා ලංකා සමසමාජ පක්ෂය විසින් ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය, ශ්‍රී ලංකාවේ කොමියුනිස්ට් පක්ෂය, ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ, නව සමසමාජ පක්ෂය, විප්ලවකාරී සමසමාජ පක්ෂය, මහජන එක්සත් පෙරමුණ යන පක්ෂවලට ලංකා සමසමාජ පක්ෂය හා එක්වන ලෙස ආරාධනා කර ඇත (යු.ඇන්.පී. විරෝධී එක්සත් මැයි දිනයක් 1980. 02. 01 නිකුත් කළ අත් පත්‍රිකාව). ජනතාවගේ ජීවන බර ඉහළ යාමට විරුද්ධව මේ එක්සත්භාවයේ අවශ්‍යතාව පෙන්වීය. විරෝධය පෑමට හේතු වූ මූලික කරුණු කීපයක්ද එහි සඳහන් විය.⁵ එහෙත් ඉහත සඳහන් සියලු පක්ෂ ඒකරාශී කිරීමට සමසමාජයට නොහැකි විය.

1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනයට ප්‍රථමව දක්නට ලැබෙන තවත් සංවිධානාත්මක සාධකයක් වූයේ මාර්තු මස 8, 9 දිනයන්හි පැවති වාමාංශික සමුළුවයි. මේ සමුළුව මගින් විරෝධතා දිනයක් පිළිබඳ තීරණයක් ගැනීම ප්‍රධාන අරමුණ විය. එහෙත් මාර්තු සමුළුව ද සාර්ථක

5 හාල් සේරුවට නියමිත මිල ආණ්ඩුව විසින් නැවතත් මේ මාසයේ දී සහ 37 කින් ද, පිරි රාත්තල සහ 15 කින් ද, පාන් ගෙඩිය සහ දහයකින් ද, වැඩි කොට ඇත. සීනි රාත්තලක මිල රුපියල් එකයි පනහකින් වැඩි කොට රුපියල් 4.50 දක්වාද, ලකස්ප්‍රේ කිරිපිටි ටින් එකක මිල රුපියල් 6 කින් වැඩිකර රුපියල් 14.50 දක්වා ද, ලාම්පු තෙල් ගැලුම රුපියල් 3 කින් වැඩිකර රුපියල් 13.68 දක්වා ද, විදුලි බලය ඒකකයක් සහ 70 කින් වැඩි කොට රුපියල් 1 වශයෙන්ද වැඩි කරන ලදී.

නොවීය. වාමාංශික කණ්ඩායම් විවිධ මතවාදී අදහස් දරමින් තම තර්ක විතර්ක සහ විවේචන ඉදිරිපත් කිරීම නිසා එය අසාර්ථක විය. මාර්තු සමුළුව පංතියේ සැබෑ නියෝජිත සමුළුවක් නොවීය (කරුණාරත්න, 80 මහා වැඩ වර්ජනයේ අත්දැකීම්, 12). මාර්තු මස 8, 9 වාමාංශික සමුළුව අසාර්ථක වීමෙන් පසු නැවත වාමාංශික පක්ෂ සහ වෘත්තීය සංගම්වල පොදු එකඟතාවක් ඇති කරගැනීමේ සිදුවීම වූයේ ඉහත සඳහන් කළ සෝමපාල නම් වර්ජකයාගේ මරණයෙන් පසු ඇතිවූ තත්ත්වය යි. ඔහු මරණයට පත්වූ ආකාරය ඩී. එම්. සරත් වන්දසිරි විසින් ලොව දීර්ඝතම වැඩ වර්ජනයක් වූ 80 ජූලි මහා වැඩවර්ජනය නම් ඔහුගේ කුඩා කෘතියේ මේ ආකාරයෙන් සඳහන් කරයි. ජූනි 5 වෙනි දින කම්කරුවන් සියයකට වැඩි තරම් සමූහයක් පිකට් කරමින් සිටිය දී කොම්පක්ස්විදිය දෙසින් පැමිණ ඇති 31 ශ්‍රී 1111 දරන පීප් රථයේ සිටි පිරිස පිකට්කරුවන්ට පහර දෙන්නට වූහ. මෙයට යකඩ පොලු ගල් මුල් යොදා ගැනින. පිකට් කිරීමේ මූලික අයිතිය ඇතිව සාමකාමී ලෙස කටයුතු කරන අතරතුර සිදු වූ පිපිරීමකින් එක් අයෙක් මරණයට පත් විය. තවත් කීප දෙනෙක් තුවාල සහිතව රෝහල් ගත කරන ලදී. මිය ගිය පුද්ගලයා සෝමපාල සහෝදරයා විය (වන්දසිරි, 1994 : 01).

මෙම සිදුවීම් වෘත්තීය සම්බන්ධ කෝපයට හේතුවක් වූ අතර 1980 ජූලි මාසය වන විට සමස්ත මහා වැඩ වර්ජනයක් ඇති කිරීමේ හැකියාව පිළිබඳ බලාපොරොත්තුවක් වාමාංශිකයන් තුළ වර්ධනය වූ බව නව සමසමාජ පක්ෂයේ, ආචාර්ය වික්‍රමබාහු කරුණාතිලකගේ කරුණු දැක්වීමක් මගින් උපුටා දැක්වීමට හැකි ය. විරෝධතා දිනය සෝමපාල සහෝදරයාගේ මරණය තුළින් තවත් පිම්මක් ඉදිරියට පැමිණියේ ය. සතුරාගේ ප්‍රහාරය සෑම පංතිකාමියෙකුගේම කෝපය ඇවිස්සීමට හේතු විය. එමෙන් ම අවමගුල් දිනය තවත් විරෝධතා දිනයක් විය (කරුණාරත්න, 80 මහා වැඩ වර්ජනයේ අත්දැකීම් : 09).

එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දුම්රිය කම්කරුවන්ගේ වැඩ වර්ජනයක් ඔස්සේ සමස්ත මහා වැඩ වර්ජනයක් දියත් කිරීමට උත්සාහ ගැනින. දුම්රිය කම්කරුවන්ගේ වැඩ වර්ජනය සටන්කාමී ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරන ලදී. ඇත්ත වශයෙන්ම ජූලි 5 වෙනි දාට වඩා ජූනි 9 වෙනි දා ක්‍රියාකාරී විරෝධය ප්‍රකාශ කළ දිනයක් විය (කරුණාරත්න, 80 මහා වැඩ වර්ජනයේ අත්දැකීම් : 09).

රත්මලාන දුම්රිය ස්ථානයෙන් ආරම්භ කළ වැඩ වර්ජනය තවත් දුම්රිය ස්ථාන කරා ව්‍යාප්ත විය. මෙහි විශේෂත්වය වූයේ වැඩ වර්ජනය පදනම් කරගනිමින් යම් සංවිධානාත්මක වැඩ පිළිවලකට අනුව සමස්ත මහා වැඩ වර්ජනයක් සංවිධානය කිරීමට හැකි වාතාවරණයක් ඇතිවේයැයි වාමාංශික කොටස් කල්පනා කිරීමයි. වැඩ වර්ජනය ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය පිළිබඳව ලක්සිරි ප්‍රනාන්දු විසින් The state and class struggle in Sri Lanka. The General

strike of July 1980 නම් සිය ලිපිය මගින් මෙවැනි අදහසක් ඉදිරිපත් කරයි. රත්මලාන දුම්රිය කම්කරුවන් විසින් ආරම්භ කරන ලද වැඩ වර්ජනය මරදාන සහ මාලිගාවත්ත දුම්රිය පොළොවල් ඔස්සේ ව්‍යාප්ත විය. දින දෙකක් පුරාවට සියලුම දුම්රිය සේවාවන් මේ ස්ථානයන්හි අඩපණ විය. මගී ප්‍රවාහන දුම්රිය මැදිරි සේවය නවතා දැමූ අතර සියලු ආපදා කළමනාකාරිත්වය අනන්‍ය දමන ලදී. ජූලි 10 වෙනි දින වන විට වැඩ වර්ජනය පළාත් දුම්රිය ස්ථාන දක්වා ව්‍යාප්ත විය. මාතර, නාවලපිටිය, ත්‍රිකුණාමලය සහ කන්කසන්තුරේ දක්වා මෙය වර්ධනය වූ අතර එය ජාතික මට්ටමේ දුම්රිය සේවා වැඩ වර්ජනයක් බවට පරිවර්තනය විය. රජයේ වාර්තාවලට අනුව දුම්රිය ක්‍රියා කරවන්නන් හැත්තෑවත්, අසූවත් අතර ප්‍රමාණයක් මේ වර්ජනයට සහභාගි විය. එහෙත් සත්‍යය නම් රත්මලාන දුම්රිය කම්කරුවන්ගේ වැඩ වර්ජනය ජූලි මහා වැඩ වර්ජනයේ ගාමක බලවේගය වූ බවයි. (Fernando, 1980 : 331).

මෙකී සිදුවීම් කෙසේ සංවිධානය වී කෙසේ වර්ධනය වූවත් අභ්‍යන්තර වශයෙන් එක් දින සාමූහික වැඩ වර්ජනයක් සංවිධානය කිරීමේ විෂය මූලික ගැටළු මතු වී තිබුණු බව පෙනේ. දුම්රිය කම්කරුවන්ගේ වැඩ වර්ජනය එම ආයතනයට පොදු වූ ප්‍රශ්න හා සම්බන්ධ විය. එබැවින් මේ වැඩ වර්ජනය පාදක කරගනිමින් සමස්ත මහා වැඩ වර්ජනයක් සංවිධානය කිරීම ගැටළු සහගත තත්ත්වයක් ඇති කරන ලදී.

එහෙත් වාමාංශික කොටස් සංවිධානය වී විරෝධතා දිනයක් යොදා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව මූල සිට පැවති බව පෙනේ. එය සාර්ථක නොවූයේ දේශපාලන පක්ෂ හා වෘත්තීය සමිතිවල ඉහළ පෙළේ නායකත්වය මතයි. මැයි මාසයේ සිට විරෝධතා දිනයක් සංවිධානය කිරීමේ අවශ්‍යතාව පැවතුණි. ජනදින සහ දිනකර පුවත්පත් ඊට සහයෝගය දුන් බව පෙනේ.⁶ “වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාකාරී කමිටුවේ තීරණය ජූනි 5 විරෝධතා දිනයයි.” යනුවෙන් මේ පුවත්පත්වල සඳහන් විය (ජනදින, 1980 මැයි 08). තවදුරටත් ජනදින පුවත්පතේ සඳහන් වූ ආකාරයට. ලංකා කම්කරු සම්මේලනය, ලංකා වෘත්තීය සමිති සම්මේලනය, ආණ්ඩුවේ කම්කරු සමිති සම්මේලනය, ලංකා වෙළඳ සේවක සම්මේලනය, ශ්‍රී ලංකා නිදහස් වෘත්තීය සමිති සම්මේලනය, එක්සත් කම්කරු සම්මේලනය, ලංකා බැංකු සේවක සංගමය, ලංකා කම්කරු සමිති සම්මේලනය, රාජ්‍ය සේවා වෘත්තීය සමිති සම්මේලනය, රජයේ ලිපිකරු සේවා සංගමය, ශ්‍රී ලංකා ජාතික ගුරු සංගමය, පළාත් පාලන වෘත්තීය සමිති සම්මේලනය, ලංකා වතු සේවා සංගමය, කාර්මික සේවා වෘත්තීය සමිති සම්මේලනය යන ලංකාවේ ප්‍රබලතම වෘත්තීය සමිති සම්මේලන මේ ක්‍රියාකාරී කමිටු රැස්වීමට සම්බන්ධ විය (ජනදින, 1980 මැයි 08).

6 මෙහි දී සමකාලීන පුවත්පත් පරීක්ෂා කිරීම වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් වේ. එහෙත් එක් එක් පක්ෂ සහ වෘත්තීය සමිති විසින් තම කාර්යයන් අතිශයෝක්තියෙන් වර්ණනා කරනු ලබයි.

පෙර සඳහන් කර ඇති කරුණුවලට අනුව පැහැදිලිව ම පෙන්නුම් කරන්නේ 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය සඳහා මූලික තේමාවක් හෝ දිනයක් පිළිබඳ අදහස සාර්ථක නොවූ බව සහ තැනින් තැන හුදෙකලා වැඩ වර්ජන ඇති වීමය. මේ හුදෙකලා වැඩ වර්ජන සඳහා පොදු නායකත්වයක් සංවිධානාත්මක මුහුණුවරකින් ගොඩනගාගනිමින් පොදු එක් දින විරෝධතාවක් නිර්මාණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඉදිරිපත් වූවද එය සංවිධානය නොවුණි. ඒ අනුව 1980 ජූලි මාසයේ ආරම්භයේ සිටම 25 වෙනි දින දක්වාම වෘත්තීය සමිති හා ඒවාට නායකත්ව දුන් දේශපාලන පක්ෂ සහ වෘත්තීය සමිති මගින් තැනින් තැන වැඩ වර්ජන සිදු කරන ලදී. එබැවින් 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය ලෙස හඳුනාගැනීමට සිදුවන්නේ ජූලි මාසය පුරාවට තැනින් තැන ඇතිවූ වැඩ වර්ජන මාලාවයි. මේ අනුව තැනින් තැන සංවිධානය වූ මේ වැඩ වර්ජන නොනවත්වා ජූලි මස 25 දක්වා පැවති බව ද පෙනේ.

වර්ජනයේ ස්වභාවය

1980 ජූලි වැඩ වර්ජනය සඳහා දීප ව්‍යාප්ත එක් දින වැඩ වර්ජනයක් පැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් තීරණයක් ගැනීමට නොහැකි විය මෙහිසා ආරම්භයේ සිටම තැනින් තැන හුදෙකලා වැඩ වර්ජන සිදු විය. ආයතන මට්ටමින් සහ වෘත්තීය සමිති මාර්ගයෙන් සිදු වූ මේ වැඩ වර්ජන මගින් පොදු අපේක්ෂාවන් ප්‍රදර්ශනය වූයේ නැත. එවා හුදෙක් තමන්ට විශේෂ වූ අසාධාරණකම් හෝ දඩුවම්වලට විරුද්ධව සිදු වූ බව පෙනේ. මේ වර්ජන රැල්ලේ එක් විශේෂ සිදුවීමක් වූයේ 1980 ජූලි 7 වෙනි දින සිදු වූ රත්මලාන දුම්රිය කම්කරුවන්ගේ වැඩ වර්ජනය යි. මෙම වැඩ වර්ජනය සිදු වූයේ මාර්තු සමුළුවෙන් පෙන්වා දුන් ඉල්ලීම් 23 දිනගැනීම සඳහා නොව තමන්ට විශේෂිත වූ ගැටලු කීපයක් විසඳා ගැනීම සඳහා ය. එනම් රත්මලාන දුම්රිය සේවකයන් 12 දෙනාගේ වැඩ තහනම් කිරීමට හා ජීවන වියදම ප්‍රශ්නයට විරුද්ධව ය. මේ පිළිබඳ ලක්සිරි ප්‍රනාන්දු මෙවැනි අදහසක් ඉදිරිපත් කරයි. දින කීපයක් තුළදී මහා වැඩ වර්ජනයක් බවට වැඩී ගිය ජූලි මාසයේ මුල් භාගයේ ඇති වූ රත්මලාන දුම්රිය වැඩ වර්ජනයට හේතු වූයේ දඩුවම් සහ ජීවන වියදම ප්‍රශ්නයන් ය (ප්‍රනාන්දු, 15).

එහෙත් මේ වනවිටත් ඉහළ පෙළ වෘත්තීය සමිති සාමාජිකයන්ට සහ වාමාංශික දේශපාලන පක්ෂ නායකයන්ට වර්ජන ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ තීරණයක් ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි. වැඩ වර්ජන දුම්රියට පමණක් සීමා නොවී රජයේ මුද්‍රණාලයට, රජයේ කර්මාන්ත ශාලාවට, ලිපිකරු අංශවලට පැතිරී ගියේ ය. මේ වැඩ වර්ජන හුදෙක් රජයට බලපෑම් කරන උණුසුම් උද්ඝෝෂණ බවට පරිවර්තනය නොවුණි. වර්ජකයන් තම වැඩපළවලට නොයා වැඩ අතහැර දැමීම පමණක් සිදු විය. එබැවින් මේ වැඩවර්ජන සඳහා දේශපාලන නායකත්වය සම්පාදනය කරමින් සටන්කාමී ස්වරූපයක් ලබාදීම වාමාංශික කණ්ඩායම්වල අවශ්‍යතාව වූ බව පෙනේ. ජූලි 7 වෙනිදා සිදු වූ සටන පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් 9 වෙනිදාට කැඳවන ලදී. එහෙත් මේ

සම්මේලනයේ දී කිසිදු තීරණයක් ගැනීමට වාමාංශිකයන් සමත් නොවීම නිසා 11 වෙනිදාට කල් දමන ලදී. 11 වෙනි දින පැවති වෘත්තීය සමිති එක්සත් ක්‍රියාකාරී කමිටුවෙන් බාලා තම්පෝ⁷ (ලංකා වෙළඳ සේවක සංගමය) ඉවත් විය. මේ අනුව සංවිධාන 12ක මැදිහත් වීමෙන් ජූලි 14 වෙනි දින නිවේදනයක් නිකුත් කරන ලදී. මේ නිවේදනයට අනුව එදා සිට (එනම් 14 වෙනි දින) 21 වෙනිදා දක්වා කාලය ඇතුළත සෑම සම්මේලනයක්ම තම සංවිධාන යටතට එක් කළ යුතු බව තීන්දු විය (කරුණාරත්න, 80 මහා වැඩ වර්ජනයේ අත්දැකීම්, 22).

අවසාන වශයෙන් මහා වැඩ වර්ජනයේ ක්‍රියාකාරීත්වය ගොනු වූයේ ජූලි 14 වෙනිදා සිට 21 වෙනිදා දක්වා කාල පරාසයක් තුළ වැඩ වර්ජන මුදා හැරීමයි. එබැවින් අසූවේ ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය රත්මලාන දුම්රිය කම්කරු වැඩ වර්ජනයේ සිට (ජූලි 7 වෙනි දින සිට) ජූලි 21 වෙනි දින දක්වා කාල සීමාවකට ගොනුකළ හැකි ය. 1980 ජූලි 07 වෙනි දින රත්මලාන දුම්රිය ස්ථානයේ වැඩ වර්ජනය හුදෙක් කම්කරුවන් පමණක් නොව විවිධ අංශයන්හි සේවකයන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් සිදු විය.

ජාතික විරෝධතා දිනයට සහභාගි වූ සේවකයන් 12 දෙනාගේ වැඩ තහනමට විරුද්ධව වැඩ වර්ජනය ක්‍රියාත්මක විය. එහෙත් එහි ඉල්ලීම් අතර ප්‍රධාන වූයේ වැඩ තහනම් කළ සේවකයන් වහාම සේවයේ පිහිටුවීම සහ රුපියල් 300 ක වැටුප් වැඩි කිරීමයි. 1980 ජූලි 7 වෙනි දින ආරම්භ කළ මේ වැඩ වර්ජනය කොළඹ හා සෙසු පළාත්වලදී වර්ධනය වූ බවට සාක්ෂි ලැබේ. දිනකර පුවත්පත් වාර්තාවක් මෙහි දී උපුටා දැක්වීමට හැකි ය. ඊයේ දවල් 12 වන විට කොළඹ, දෙමටගොඩ සියලු ම වැඩ පොළවල හා මාලිගාවත්ත ප්‍රධාන ධාවනාගාර සේවකයෝ සටන් පාඨ කියමින් තම වැඩබිම්වලින් ඉවත් වී රත්මලාන දුම්රිය සේවකයන්ට සිය සහයෝගය පළ කරමින් වර්ජනයට එක් වූහ (දිනකර, 1980 ජූලි 10).

දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ විවිධ වෘත්තීකයන් වර්ජනයට සහභාගි වූ අතර ලිපිකරුවන්, ගබඩා පාලකවරුන්, පාලම්, මාර්ග සංඥා, ධාවනාගාර නඩත්තු සේවා හා සියලුම කාර්මික ඒකකවල සේවකයෝ වර්ජනයට එක් වූහ (දිනකර, 1980 ජූලි 10). මේ ආකාරයෙන් දුම්රිය සේවාවට සම්බන්ධ විවිධ වෘත්තීකයන් වැඩ වර්ජනයට සම්බන්ධ වීම නිසා එය දුම්රිය ස්ථානයෙන් ස්ථානයට පැතිරිණි. ප්‍රමාණාත්මක අතින් කම්කරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් මීට සහභාගි වීමද විශේෂ කරුණකි. මේ වැඩ වර්ජනයට එහි වෘත්තීය සමිතියේ සම්බන්ධයක් පැවති මුත් ඉහළ පෙළේ දේශපාලන නායකත්වයක් පැවති බව නොපෙනේ. එක්තරා අතකින් සංවිධානයෙන් තොර ක්‍රියාකාරී වැඩ වර්ජනයක ප්‍රසාරණයක් මේ තුළ දක්නට ලැබේ. මේ

7 අධි නීතිඥයෙක් වූ බාලා තම්පෝ වාමාංශික ව්‍යාපාරයේ ආරම්භක සාමාජිකයෙකි. 1947 ගුණසිංහගේ නායකත්වය අහිමිවූ ලංකා වෙළඳ සේවක සංගමයේ ප්‍රධාන ලේකම් බවට පත් විය. 1950 ලංකා සමසමාජ පක්ෂයේ මධ්‍යම කාරක සභාවටද 1956 දේශපාලන බල මණ්ඩලයටද ඇතුළුව 1964 පක්ෂයෙන් ඉල්ලා අස්විය.

අදහස පිළිගැනීමට සිදුවන විශේෂිත කරුණ නම් වැඩ වර්ජනය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වෘත්තීය සමිති අතර කලින් සාකච්ඡා කරගත් සම්මුතියක් දක්නට නොලැබීමයි. එහෙත් වර්ජනය ප්‍රසාරණය වීමත් සමඟ ඒ සඳහා දේශපාලන නායකත්වය ලබාදීමටත් වෙනත් වෘත්තීය සමිති ඒකාබද්ධ කරමින් වැඩ වර්ජනය සාර්ථක කිරීම සඳහා වෘත්තීය සමිති එක්සත් ක්‍රියාකාරී කමිටුවේ මැදිහත් වීම දක්නට ලැබේ. මේ පිළිබඳව දිනකර පුවත්පතේ “දුම්රිය සේවක වැඩ වර්ජනයට වෘත්තීය සමිති එක්සත් ක්‍රියාකාරී කමිටුවේ සම්පූර්ණ සහයෝගය දීමට ඊයේ උදේ තීරණය කළේ ය (දිනකර, 1980 ජූලි 11) යනුවෙන් වාර්තාවක් පළ විය. එහි සඳහන් අන්දමට ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය, ලංකා සමසමාජ පක්ෂය, දුටුබි එක්සත් විමුක්ති පෙරමුණ, මහජන එක්සත් පෙරමුණ, ලංකා කොමියුනිස්ට් පක්ෂය පවත්වාගෙන යන දුම්රිය සේවක වැඩ වර්ජනයට හා වෙනත් කර්මාන්තශාලා වැඩ වර්ජනවලට පූර්ණ සහය දෙන බවට වෘත්තීය සමිති එක්සත් ක්‍රියාකාරී කමිටුව විසින් නිවේදනයක් නිකුත් කරන ලදී (දිනකර, 1980 ජූලි 11). ප්‍රධාන පෙළේ පක්ෂ නායකයෝ ඒ සඳහා අත්සන් තැබූහ.⁸

වැඩ වර්ජන සිදුවීම් ආරම්භ වී නැවත පොදු එකඟතාවන් පිළිබඳ දින නියම කරගැනීම මෙහි සිදු වූ දුර්වලතාවයකි. නැවත ජූලි 18 වෙනි දිනට වැඩ වර්ජන සංවිධානය කෙරිණි. මේ අතරතුර කාලයේ දී ආණ්ඩුව වැඩ වර්ජනය නතර කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගත්තේ ය. වර්ජනයට විරුද්ධ රජයේ අණපනත් ආදිය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මේ නිසා වැඩ වර්ජනය කරගෙන යෑම සංකීර්ණ ස්වරූපයක් ගත් අතර වැඩ වර්ජනය අභ්‍යන්තර වශයෙන් බිඳ වැටුණු බව පෙනේ.

එල්.ඩබ්.පණ්ඩිත මහතාගේ නායකත්වය යටතේ පැවති ලංකා වෘත්තීය සමිති සම්මේලනය ජූලි මාසය තුළ කෙසේ හෝ වර්ජනය ශක්තිමත් කිරීමට උත්සාහ ගත් බව පෙනේ. ලිපි ලේඛනවල සඳහන් වන පරිදි ලංකා වෘත්තීය සමිති සම්මේලනය දිනකට රුපියල් 10 ක වැටුප් ඉල්ලීම ප්‍රධාන සටන් පාඨය කරගනිමින් වැඩ වර්ජනය නැවත සංවිධානය කළේ ය (දිසානායක සහ සෝමරත්න, 50). එහෙත් ජූලි 18 වෙනිදා වනතුරු ඔවුන් සතු වූ සමිති ශාඛාවලින් වැඩ වර්ජනය සඳහා එකතු වූයේ රත්මලානේ මෝල්ඩෙක්ස් ආයතනය පමණි. මේ ආකාරයෙන් එක් දින වැඩ වර්ජනයක් සඳහා ගත් උත්සාහයන් අසාර්ථක විය.

අසුව වර්ජනයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් ලෙස දක්නට ලැබෙන්නේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නංවාගැනීම සඳහා මාසික වේතනය වැඩි කරගැනීම පිළිබඳ සාමාන්‍ය ඉල්ලීම් පිට රජයේ විවිධ ක්ෂේත්‍රවලින් වර්ජනයට කැමැත්ත ප්‍රකාශ වීමයි. ක්‍රියාකාරීව ඔවුන් වර්ජනයට එකතු වීමද සිදු විය. විශේෂයෙන් ම එක්සත් කම්කරු සම්මේලනයට සම්බන්ධ වී තිබූ ශාඛා

8 නිවේදනයට අත්සන් කරන ලද්දේ, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව (ශ්‍රී.ල.නි.ප), බර්නාඩ් සොයිසා (ල.ස.ස.ප), වි.ධර්මලිංගම් (ද.ස.වි.පෙ), දිනේෂ් ගුණවර්ධන (ම.ස.පෙ) සහ ඇන්. සන්මුගදාසන්

වැඩ වර්ජනයට එකතු විය. ශාඛා සමිති මාර්ගයෙන් වැඩ වර්ජනය සාර්ථක කරගැනීමේ හැකියාව පෙන්වුම් කළ ද ඒවා අතර ඒකාබද්ධ ක්‍රියාකාරීත්වයක් ඇති වූයේ නැත. මේ වනවිට වැඩ වර්ජනයේ යෙදී සිටි දෙපාර්තමේන්තු හා ආයතන ලෙස වඩාත් විශේෂ වූයේ දුම්රිය සේවය, වැලිසර කිරිපිටි කම්හල, වරායේ නැව් තටාංගනය, ලිප්ටන් සමාගම, ඒකල වොන්ටා ගාමන්ටිස් සමාගම ආදියයි (දිනකර, 1980 ජූලි 11).

පෙර සඳහන් කළ පරිදි 1980 ජූලි 14 වෙනි දින සහයෝගිතා රැලියක් පැවැත්වීමට වෘත්තීය සමිති එක්සත් ක්‍රියාකාරී කමිටුව තීරණය කළේ ය. මේ අනුව ජූලි 18 වෙනි දින ඒ සඳහා යෝග්‍ය දිනය වශයෙන් තීරණය කෙරිණ. කෙසේ වෙතත් මේ වර්ජනය සඳහා අනුබද්ධ වෘත්තීය සමිති අදාළ දිනය තම සාමාජිකයන්ට දන්වා සිටිය යුතු විය. මේ අතරතුර වර්ජනය පිළිබඳව විවිධ අදහස් එක් එක් වෘත්තීය සමිති මගින් ඉදිරිපත් කළ බව පෙනේ. වෘත්තීය සංගම්වල අදහස් එකින් එකට විවාදාත්මක මෙන් ම ව්‍යාකූල ස්වරූපයක් ගනු ලැබීය (Fernando, 1980). රජයේ ලිපිකරු සේවක සංගමයේ අදහස වූයේ 19 සහ 20 ප්‍රසිද්ධ නිවාඩු දින වර්ජනය කළ හැකි බවයි. එහෙත් නිවාඩු දින වැඩ වර්ජනය කිරීම එතරම් ඵලදායී නොවන බව අන් අයගේ අදහස විය.

ජූලි මහා වැඩ වර්ජනයේ එක් ප්‍රධාන ඉල්ලීමක් වූයේ තම වෘත්තීන්ට අනුව පඩිනඩි වැඩි කරගැනීමයි. මේ නිසා විවිධ ක්‍ෂේත්‍රවල වෘත්තීකයන් වර්ජනයට ක්‍රියාකාරීව සහභාගි විය. උදාහරණයක් ලෙස ඇතැම් විශ්වවිද්‍යාල කටිකාචාර්යවරුන් තම පඩි වැඩි කර ගැනීම සහ වෘත්තීය දීමනා ලබා ගැනීම වෙනුවෙන් වර්ජනයට සහය දීම දැක්විය හැකි ය. එමෙන් ම රජයේ රෝහල්වල හෙදියෝ තම මාසික වේතනය වැඩි කර ගැනීම සඳහා වර්ජනයට එකතු වූහ (Ceylon Daily News 16 July 1980). මෙවැනි කරුණු මගින් පැහැදිලි වන්නේ වැඩ වර්ජනය සංවිධානය කිරීමට පැවති පංති අවශ්‍යතාවයට වඩා ඉහළින් වර්ධනය වූ වෘත්තීමය අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රශ්නය ඉදිරියට පැමිණි බවයි. එනම් අසුව වර්ජනය පොදුවේ ආණ්ඩු විරෝධී අරගලයක් ලෙස සංවිධානය කිරීමට තරම් පොදු සමාජයට බලපෑ දේශපාලන අරමුණුවලින් වියුක්ත වී පැවති බවයි. ජූලි වැඩ වර්ජනයේ වඩාත් ප්‍රබල ක්‍රියාකාරී දිනය වූයේ ජූලි 18 වෙනිදා ය. මෙදින රජයේ සහ පුද්ගලික ආයතන කීපයක කම්කරුවෝ වැඩ වර්ජනය සඳහා සහභාගි වූහ. මේ නිසාම ජූලි 18 වෙනි දිනය සම්බන්ධව රජයේ විශේෂ අවධානයට යොමු වූ අතර වැඩ වර්ජනයට විරුද්ධව රජය විසින් සෘජු තීරණ ගැනීම සිදු විය. ඒදිනෙද පුවත්පත්වල ජූලි 18 වෙනි දින රාජකාරියට නොපැමිණෙන පුද්ගලයන් සඳහා නිත්‍යානුකූල පියවර ගන්නා බවට වාර්තා පළ කරන ලදී. එම වාර්තා සමහරක් පළවූයේ "ඊයේ වැඩට නොපැමිණි අයට රැකියා අහිමි වීම ස්ථිරයි (Ceylon Daily News 16 July 1980). යන හිසින් ය. කෙසේවෙතත් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ජූලි 18 වෙනි දින වර්ජනයට එකතු වූ බව පෙනේ. රජයේ හා පෞද්ගලික අංශයේ කම්කරුවෝ මීට එකතු වූහ.

පළුල් වැඩ වර්ජනයක් සඳහා මූලික යොදා ගත් පරිදි ජූලි 18 වෙනි දින බොහෝ ප්‍රමාණයක් මීට සම්බන්ධ වූ අතර වැඩ වර්ජන මොනයම් ආකාරයෙන් ඉදිරියට ගමන්ගත්තාද යන්න නිශ්චිතව කීමට අපහසුය. එක්තරා ආකාරයකින් නායකත්වයේ දුර්වලතා නිසා සමහර කම්කරු සමිති සතුව පැවති වෘත්තීය සංගම් එක් එක් අවස්ථාවලදී නැවත රාජකාරිය සඳහා වාර්තා කළ අතර සමහර හිමිකරුවන්ගේ මැදිහත්වීමෙන් වැඩපලට යාමට නොදී වැළැක්වීම (Lockout)⁹ නිසා වර්ජනය පැවැති අතර සමහර කම්කරුවෝ අසරණ වූහ. වැඩ වර්ජනයේ අසංවිධානාත්මක රටාව වර්ජනයට නායකත්වය දුන්නවුන් ද පෙන්වා දී ඇත. වික්‍රමබාහු කරුණාරත්නගේ අදහසක් මෙහිදී උපුටා දික්විය හැකි ය. සටන දිගින් දිගට පවත්වාගෙන යාම අසීරු විය. සටනට අවතිර්ණ වූ ශාඛා පවා සටන තුළ තබාගත හැකි වූයේ හාමිපුතුවගේ ලොකවුට් සැලැස්ම නිසාය. එසේ නොමැතිනම් 21 වෙනිදා ඇරඹුණු සටන 25 වෙනිදා වනවිට මුළුමනින්ම අවසන් වන්නට ඉඩ තිබුණි (කරුණාරත්න, 80 මහා වැඩ වර්ජනයේ අත්දැකීම්, 27).

ඉහත සඳහන් ප්‍රකාශයට අනුව පැහැදිලි වන්නේ වැඩ වර්ජනය දියත් කළ මුත් වර්ජනය තුළ කම්කරුවන් හෝ වෘත්තීය සමිති රඳවා ගැනීමට අපහසු වූ බවයි. විශේෂයෙන්ම වරාය වෘත්තීය සමිති ඉතිහාසයේ ඉතා වැදගත් සාධකයයි. එහෙත් ඔවුන් 80 වර්ජනයේ කැපී පෙනෙන සාධකයක් නොවුණි. මේ ආකාරයෙන් එක් එක් වෘත්තීය සමිති වර්ජනය අතහැර යෑම හෝ සහභාගි නොවීම හෝ නිසා වැඩ වර්ජනය හුදෙක් වාමාංශික දේශපාලන වුවමනාවක් බවට පරිවර්තනය විය. මෙහිසා පසුකාලීනව ද අසුව වැඩ වර්ජනය සම්බන්ධයෙන් විවිධ විවේචන ඇති විය. වෘත්තීය සමිති වර්ජනයට සම්බන්ධ නොවීම පිළිබඳ වෘත්තීය සමිති නායකයෙක් වූ බාලා තම්පෝ පුවත්පත් සම්මුඛසාකච්ඡාවකට සහභාගි වෙමින් මෙසේ ප්‍රකාශකර ඇත. රටේ වැදගත් කොටසක් වන වතු අංශයේ කවුරුත් බැස්සේ නැත. වරාය කවුරුත් නෑ. බනිජ තෙල් කවුරුත් නෑ. විදුලි සංදේශ තැපැල් - විදුලි බල කවුරුත් බැස්සේ නෑ. මේක මුල් දවස්වල දුම්රිය වැඩ පොළේ ලිපිකරු අංශයේ වර්ජනයක් පමණක් වුනා (අර්බුද කලාප අංක, 1 1980 නොවැම්බර්, 4).

ඉහත සඳහන් වන්නේ ලංකාවේ ප්‍රබල වෘත්තීය සමිති කීපයකි. බාලා තම්පෝ ප්‍රකාශ කරන්නේ මේ වෘත්තීය සමිතිවල බලපෑම නොමැතිව වර්ජනය සාර්ථක කිරීමට අපහසු වූ බවයි. ඔහුගේ නායකත්වයෙන් යුත් ලංකා වෙළඳ සේවක සංගමය ද වර්ජනයට එක්වූයේ නැත. කෙසේ හෝ 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනයේ ක්‍රියාකාරී ස්වරූපය පිළිබඳව කරුණු විග්‍රහකර බැලීමේ දී පෙන්නුම් කරන්නේ අවසාන භාගයේ දී වර්ජනය අසංවිධානාත්මක ස්වරූපයක් ගත් බවයි. එමෙන් ම එහි ඇල්මැරුණු ස්වභාවයක් පෙන්නුම් කළේ ය. රජය

9 Lockout, employer's exclusion of from the work place until Certain terms are agreed to.

සමග ගැටෙනවාට වඩා රජයේ නීති අණපණත්වලට යටත් වීමක් පෙන්නුම් කරයි. ජුලි මාසයේ අවසානය වන විට වර්ජනයේ බලපෑම අඩු වී ගියේය. රජය තම අරමුණු ප්‍රසිද්ධ රැස්වීම් තබා ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. කැබිනට් තීරණයට අනුව වර්ජකයන් නැවත රාජකාරියට වාර්තා කිරීමට අවසර ගැනීමට සිදු විය. රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍යාංශය මගින් කැබිනට් තීරණය දැනුම් දුන්නේ ය. ආයතන ප්‍රධානින් මාර්ගයෙන් ඔවුන් නැවත සේවයේ පිහිටුවීම සඳහා අදාළ කැබිනට් ඇමතිවරයාගේ නිර්දේශය අනුව කටයුතු කිරීමට සිදු විය. මේ ආකාරයෙන් වැඩ වර්ජකයන්ට තම වැඩ බිම්වලට ඇතුළුවීම වලක්වන ලදී. වැඩ වර්ජනය අසාර්ථක වීම නිසා පෞද්ගලික අංශයේ සේවකයෝ ජුලි මස නිමාවීමට පෙරම තම රාජකාරි කටයුතු සඳහා වාර්තා කළ හ (Public Administration Circular No.173 1980 July 31).

කෙටි සහ දීර්ඝ කාලීන බලපෑම්

1980 ජුලි මහා වැඩ වර්ජනයට රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයන් 70 දහසේ සිට 75න් දහස දක්වා පිරිසක් ද පුද්ගලික අංශයේ 15 දහසක් පමණ ද සහභාගි වූ බවට ගණන් බලා තිබේ. මේ අනුව සලකා බලනවිට ලක්ෂයක් පමණ කම්කරු පිරිසක් වැඩ වර්ජනයට සහභාගි වූ බව පෙන්නුම් කෙරේ. එහෙත් වර්ජනය සඳහා ක්‍රමානුකූල වැඩපිළිවලක් නොතිබීම නිසා රජයේ ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රබල විය. මේ අතර රජයේ ක්ෂණික පියවර වූයේ වර්ජනයට සහභාගිවුවන්ගේ රැකියා අහිමි කිරීම, වෘත්තීය සමිති සතුව පැවති බැංකු ගිණුම් තහනම් කිරීම සහ සමිති කාර්යාලවලට සිල් තැබීමයි. ලංකාවේ වැඩවර්ජන ඉතිහාසයේ රාජ්‍ය මැදිහත්වීමකින් කම්කරු හා වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාමාර්ග දුර්වල කිරීම සඳහා ගත් පියවර අතර වඩාත් දැඩි සහ ප්‍රබලම සිදුවීම ලෙස දක්නට ලැබෙන්නේ මෙය යි. අසූවේ ජුලි මස වැඩ වර්ජනය පැවති අතරතුර ජුලි 17 වෙනි දින රජය මේ තීරණය ගත් බව පෙනේ. එවකට ජනාධිපති වූ ජේ. ආර්. ජයවර්ධන පුවත්පත් ප්‍රකාශ නිකුත් කරමින් ඒ බව දැනුම් දුන්නේ ය. "ඊයේ වැඩට නොපැමිණි අයට රැකියා අහිමි වීම ස්ථිරයි. ඔවුන්ගේ දරුවන් ගැන මට දුකයි. එහෙත් මහජන සුබ සෙත සඳහා වෙන කළ යුතු දෙයක් නෑ" (ලංකාදීප, 1980 ජුලි 19).

ජුලි 18 වෙනි දින රැකියාවට නොපැමිණි අය සේවයෙන් පහ කිරීමට රජය ගත් තීරණය ක්‍රියාවට නගමින් වර්ජනයන් හතලිස් දහසක් පමණ සේවයෙන් පහ කළ බවට දන්වා සිටියේ ය. රජය තම අරමුණ ක්‍රියාත්මක කරණු ලැබුවේ අත්‍යවශ්‍ය සේවා නියෝග කඩ කිරීම රාජ්‍ය ද්‍රෝහී ක්‍රියාවක් ලෙස හඳුන්වා දෙමින් ය. අත්‍යවශ්‍ය සේවා පනත සකස් වූයේ අසූව වර්ජනයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නොවේ. එය ජේ. ආර්. ජයවර්ධන ආණ්ඩුව විසින් කල්යාණ බලා කලින් ගත් තීරණයක් විය. 1978 සිදු වූ වැඩ වර්ජන හේතුවෙන් එවැනි පනතක අවශ්‍යතාව රජය විසින් 1979 සැප්තැම්බර් මස පෙන්වා දී තිබුණි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක්

ලෙස අත්‍යාවශ්‍ය සේවා පනත ඔක්තෝබර් 3 වෙනි දින පාර්ලිමේන්තුවේ දී සම්මත කරගත්තේ ය. මේ පනතට විරුද්ධව එක්සත් වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාකාරී කමිටුව සහ වාමාංශික දේශපාලන පක්ෂ කීපයක් පිකටින් ව්‍යාපාර පැවැත් වූ අතර ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ ද මේ පනතට විරුද්ධ විය (Fernando, 1980). විශේෂයෙන්ම රජයේ හා සංස්ථාවල සේවකයන් වැඩ වර්ජනවලට සහභාගිවීම වලක්වාලීම සඳහා මේ පනත ක්‍රියාත්මක කෙරෙන බවට රජය දැනුම් දී තිබුණි. පුරප්පාඩු සඳහා බඳවාගැනීම් සිදු වූයේ රැකියා බැංකු ක්‍රමයක් මගින් ය. මේ රැකියා අවස්ථා ලබාදීම සඳහා දේශපාලනය සෘජුවම බලපෑවේය. රැකියා බැංකුව මගින් පුරප්පාඩු සඳහා කෙරෙන බඳවාගැනීම් පිළිබඳ ලංකාදීප පුවත්පත් වාර්තාවකින් ගත් උපුටා දැක්වීමක් ඉදිරිපත් කිරීමට හැකි ය. අත්‍යාවශ්‍ය සේවා නියෝග කඩකළ රාජ්‍ය හා සංස්ථා සේවකයන් නිසා ඇතිවන පුරප්පාඩු පිරවීමේ කාර්යයට සහය වන රැකියා බැංකුව ඊයේ දහවල් වන විට පුරප්පාඩු අට දහසක් පිරවූ අතර දොළොස් දහසක් පුරප්පාඩු පිරවීමට සූදානමින් සිටියේ ය (ලංකාදීප, 1980 ජූලි 23).

කෙසේ වෙතත් මේ ආකාරයෙන් රැකියා අවශ්‍යතා සම්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය අවිධිමත් ස්වරූපයක් දැරී ය. එමෙන් ම සමාජ හේදබින්නතා වර්ධනය වීමට ද මෙය හේතුවක් විය. අත්‍යාවශ්‍ය සේවා පනත යටතේ සිදුකරනු ලබන මේ බඳවා ගැනීම් පිළිබඳව පුවත්පත් වාර්තා මගින් ජනතාවට දැනුම් දී තිබුණි. හදිසි හා අත්‍යාවශ්‍ය බඳවා ගැනීම් සඳහා පමණක් ඒ ඒ සේවකයන් සෘජුවම අදාළ සේවා ස්ථානවලට යවනු ලබන අතර එසේ නොවන හැම අවස්ථාවක දී ම රැකියා බැංකු අයදුම් කරුවන්ගේ නාම ලේඛන පමණක් එම ආයතන ප්‍රධානීන් වෙත යවනු ලැබේ. මෙම සියලුම බඳවා ගැනීම් පැය 24 ක් තුළ දී සිදු කිරීම මෙම වැඩ පිළිවෙලේ විශේෂ ලක්ෂණය විය (ලංකාදීප, 1980 ජූලි 23). වැඩ වර්ජනයේ අසාර්ථක බවක් සමගින් ක්ෂණික ඇතිවූ මේ තත්ත්වය වඩාත් දීර්ඝ කාලීන ප්‍රශ්නයක් විය. එමෙන් ම වැඩ වර්ජනයේ පරාජය සනිටුහන් කිරීමේ ප්‍රබල ම සාධකය වූයේ ද මේ කරුණයි. කම්කරු වැඩ වර්ජන මගින් රජයට කරනු ලබන බලපෑම් අභිබවා කම්කරුවන් රජය ඉදිරියේ තම රැකියා ඉල්ලා බැගෑපත් කිරීමට මෙය හේතුවක් වූ බව කම්කරු වැඩ වර්ජනයන්හි මුල් පෙළේ සාමාජිකයෙක් වූ පැලිස් සේරසිංහගේ අදහසකින් පෙනෙන්නුම් කෙරේ. වරින් වර වර්ජකයින් වෙනුවෙන් විවිධ සංවිධාන හා වෘත්තීය සමිති එක්සත් කිරීමේ කමිටුව විසින් ආණ්ඩුවට කරන ලද බැගෑපත් ආයාචනා නිසා ජූලි 21 වෙනි දින වැඩට නොපැමිණීමට හේතු, පුද්ගලිකව ඉදිරිපත් කිරීමට අවස්ථාවක් සැලසුනි. එම අවස්ථාව ප්‍රයෝජනයට ගෙන විශාල කම්කරුවන් සංඛ්‍යාවකට නැවත තම රැකියාවන් ලබාගැනීමට හැකි විය. තවත් විශාල සංඛ්‍යාවක් අදවනතුරුත් රැකියාවක් නොමැතිව අසරණ ජීවිත ගතකරති. වර්ජකයින් 28 දෙනෙක් සිය දිවි හානි කරගෙන ඇත (සේරසිංහ, 28).

මේ අනුව බලන කළ අසූව ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය අසාර්ථක වූ අතර එය අසාර්ථකත්වයේ ප්‍රතිඵල පෙන්වුම් කළේ ය. වැඩ වර්ජනයකින් අනතුරුව කම්කරුවන් හෝ වෙනත්

සේවකයන් තම වෘතියෙන් පහකිරීම පරාජයේ ප්‍රබල සාධක පෙන්නුම් කරන්නේය යනුවෙන් ලක්සිරි ප්‍රනාන්දු පෙන්වා දී ඇත. 40,000 පමණ සේවකයන් අස්කර දැමීමට මඟ පැදු මෙම වැඩ වර්ජනය අසාර්ථකත්වයෙන් නිම වූ බව පවසන්නට සිදු වේ. 1980 සමස්ත මහා වැඩ වර්ජනයේ පරාජය රට තුළ වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි ද පංති අරගලයෙහි ද දීර්ඝ කාලීන පසුබෑමක් සටහන් කරයි (ප්‍රනාන්දු, 15).

වැඩ වර්ජනයෙන් ලද පරාජය නිසා ඊට සහභාගි වූ කම්කරුවෝ විශාල වශයෙන් දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දුන්හ. දේශපාලන වශයෙන් කම්කරු ව්‍යාපාරයේ බේදනීය අවස්ථාව වූයේ ද මෙය යි. වර්ජනයෙන් ලද පරාජයන් හමුවේ සම්ප්‍රදායික වාමාංශික පක්ෂවලට හෝ වෘත්තීය සමිතිවලට ඒ සම්බන්ධව කිසිදු පියවරක් නොමැති වීම මීට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑවේ ය. වෘත්තීය සමිති එක්සත් ක්‍රියාකාරී කමිටුවේ ක්‍රියාමාර්ග බිඳවැටීමත් සමසමාජ හෝ කොමියුනිස්ට් පක්ෂ නිසි ආකාරයෙන් නායකත්වය නොගැනීමත් නිසා කම්කරු හා වෙනත් වෘත්තීකයන් යොමු වූයේ ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය දෙසටයි. රැකියා අභිමි කිරීම, ජීවන ප්‍රශ්නය හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අයිතිවාසිකම් ප්‍රශ්නය සමඟ බරපතල ජන බලවේගයක් ගොනු වීමෙන් යම් අභියෝගයක් ඇති වන්නේ ය යන අදහස නිසා මහජනයා ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය පිළිබඳ විශ්වාසය තැබීය (කරුණාරත්න, 67). අගෝස්තු 08 වෙනි දින සත්‍යග්‍රහණ සංවිධානය වන්නේ මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙසයි. රජයේ දඩුවම්වලට මුහුණ දුන් පුද්ගලයන් හා එම පවුල්වල සාමාජිකයන් මේ සඳහා සහභාගි විය. මෙයට බණ්ඩාරනායක මැතිනිය, ආචාර්ය කොල්වින් ආර් ද සිල්වා වැනි විපක්ෂ නායකයන් සහභාගිවන බව පැවසුණි. ජේ.ආර්.ජයවර්ධන චරිතාපදානය 1977-1984 ග්‍රන්ථයේ මේ පිළිබඳ සඳහන් වේ. විසිපන්දහසක්, තිස්දහසක් පමණ ජනයා මීට සහභාගිවන බව ද ප්‍රචාරය කෙරුණි. සත්‍යග්‍රහණ සමඟ බණ්ඩාරනායක මැතිනිය ද ගමන් කිරීමට නියමිතව තිබූ නමුත් ඒ සඳහා සෞඛ්‍ය තත්ත්වය ඉඩ නොදුන්නෙන් ඇ ජීප් රථයක ගමන් කළා ය (සිල්වා සහ රිගින්ස්, 428).

බණ්ඩාරනායක මැතිනියගේ ප්‍රජා අයිතිවාසිකම් අහෝසිකිරීමේ යෝජනාව සම්මත වූයේ ඔක්තෝම්බර් 16 වෙනි දින යි. කථානායක බාකීර් මාකර් මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රැස්වූ පාර්ලිමේන්තුවේ රණසිංහ ප්‍රේමදාස මහතාගේ යෝජනාවකට අනුව මෙය සම්මත විය. ප්‍රජා අයිතිය වසර හතකට අහෝසි කොට පාර්ලිමේන්තුවෙන් ඉවත් කිරීම මෙහි අරමුණ විය. 1980 නොවැම්බර් අර්බුද නම් සඟරාවේ ප්‍රජා අයිතිය අහෝසි කිරීම සම්බන්ධව සාකච්ඡාවක් විය. එහි සඳහන් වූ ආකාරයට. ඔක්තෝම්බර් මස 16 වෙනි දා පැය පහකට පමණ සීමා වූ අතිශයින්ම නොගැඹුරු වූ පාර්ලිමේන්තු විවාදයකින් පසුව ලංකා දේශපාලන ඉතිහාසයේ නව පිටුවක් විවෘත කළ මේ යෝජනා දෙක අති විශාල වැඩි ඡන්දයකින් සම්මත කරනු ලැබිණ. මන්ත්‍රීවරුන් 168 ක් සිටින පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රීවරුන් 149 ක්ම බලයේ සිටින

එක්සත් ජාතික පක්ෂිකයන් නිසා මේ යෝජනාව මෙසේ සම්මත වීම පුද්ගලයක් නොවේ (අර්බුද කලාපය, 1, 1980 නොවැම්බර්, 6).

මේ සියලු කරුණු මගින් පැහැදිලි වන්නේ වර්ජනය අවසානයේ ඉල්ලීම් දිනාගැනීම හෝ දේශපාලන අරමුණු මුදුන්පත් කර ගැනීමට හාත්පසින් විරුද්ධ පරාජිත වටපිටාවක් නිර්මාණය වීම යි. එබැවින් තව දුරටත් කම්කරුවන්ට සහ වෘත්තිකයන්ට සිදුවූයේ තමන්ට අහිමි වූ රැකියාව වෙනුවෙන් අසරණ වීම සහ රජයේ රැකවරණය පැතීමයි. එමෙන් ම වාමාංශික කොටස්වලට සිදුවූයේ වර්ජනයෙන් රැකියා අහිමි වූවන් වෙනුවෙන් ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග තේරීමයි. වෘත්තීය සංගම්වලට සිදුවූයේ රැකියා අහිමි වූවන් වෙනුවෙන් සුබසාධන ක්‍රම සකස් කිරීමයි. අර්බුද සඟරාව මගින් කළ සංවාදයට සහභාගී වෙමින් වික්‍රමබාහු කරුණාරත්න රැකියා අහිමි වූවන්ට සුබසාධන ක්‍රමයක් සකස් කළ යුතු බව පෙන්වා දී තිබුණි. වර්ජනය තනි ප්‍රශ්නයක් ලෙස නොවෙයි රැකියා අහිමිවීම, බඩුමිල, ප්‍රජා අයිතිය යන ප්‍රශ්න එක්ක පහළ මට්ටමේ එක්සත් කම අනුව සංවිධාන ගොඩනැගිය යුතු යි. මාස 10-12 සැලැස්මකට අනුව සටනට සූදානම් වන ජනතාවගේ සමුළුවක් තුළින් ආණ්ඩුවත් සමඟ ගැටෙන තීන්දුවක් ගතයුතුයි. ඒ සමගම වැඩ වර්ජකයන්ට සහන සැලසීම මීටම බැඳිලා තියෙනවා. වැඩ වර්ජකයන්ගේ කොඩි දිනයක්, සෑම සතියක ම කැරොල් කණ්ඩායම්, සල්පිල්, පොලවල් සංවිධානය කරන්න වෙනවා. ඉතාම අවම මට්ටමින් වර්ජකයන් එකතු කරලා අනෙක් ජනතාව සටනට ඇද ගැනීම සඳහා මෙය කළ යුතු වෙනවා (අර්බුද කලාපය 2, 1980 නොවැම්බර්, 5-6).

ඉහත සඳහන් කරුණුවලට අනුව 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනයෙන් අනතුරුව ක්ෂණිකව ක්‍රියාත්මක කිරීමට සිදුවූයේ වර්ජකයන්ට අහිමි වූ රැකියා නැවත ලබාගැනීම සඳහා කටයුතු කිරීමයි. මේ පිළිබඳව සඳහන් වන ලිපි ලේඛනවල දක්නට ලැබෙන්නේ තවදුරටත් කෙරෙන දීර්ඝකාලීන සටන් ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙසයි. එහෙත් අසූව වර්ජනයෙන් අනතුරුව අහිමි වූ අයිතිවාසිකම් නැවත ලබාගැනීමත්, වැඩ වර්ජනය පිළිබඳ ඉවිභාහංගත්වයත් ප්‍රධාන සාධකය වූ බව පෙනේ. එහි මුල් ම ප්‍රයත්නය වශයෙන් 1980 අගෝස්තු 08 වෙනි දින සත්‍යාග්‍රහ ව්‍යාපාරයක් අරඹමින් ජූලි වර්ජකයන්ට රැකියා ලබාගැනීමේ ප්‍රයත්නයක නිරත විය. මේ සත්‍යාග්‍රහයට සහභාගී වූ වික්‍රමබාහු කරුණාරත්න, ජී. ඩී. අයි. ධර්මසේකර, අලවි මවුලානා යන වෘත්තීය සමිති නායකයින් අත්අඩංගුවට ගැනිණ (වන්දසිරි, 1994 : 46).

1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය සම්බන්ධව කරුණු දක්වා ඇති ලක්සිරි ප්‍රනාන්දු විසින් පෙන්වා දෙන්නේ අසූව වර්ජනයේ දුර්වලතා පදනම් කරගනිමින් රජය විසින් ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ග කීපයක් ගත් බවයි. එනම් වෘත්තීය සමිති අයිතිවාසිකම්වලට විරුද්ධව නිත්‍යානුකූල බාධක හඳුන්වාදී ම (අත්‍යාවශ්‍ය සේවා පනත), වෘත්තීය සමිති උද්ඝෝෂණවලට විරුද්ධව ප්‍රවණ්ඩත්වය සහ මැරවැරකම් කිරීම (ජූනි 05 සිදුවීම), විරුද්ධ වෘත්තීය සමිති සමඟ කිසිදු

සාකච්ඡාවකට සහ විසඳුමකට පැමිණීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම (එක්සත් වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාකාරී කමිටුව ඉදිරිපත්කළ යෝජනා), අත්‍යාවශ්‍ය සේවා පනත විසින් වැඩ වර්ජනය කිරීමේ අයිතිය පූර්ණ වශයෙන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම. යනාදී කම්කරු පංතියට ඉතා අවාසිසහගත යෝජනාවන් ගණනාවක් රජය විසින් වැඩ වර්ජනයෙන් අනතුරුව සම්මත කරගත් බවයි (Fernando 1980). මෙහිදී පෙන්වා දියයුතු කරුණක් වන්නේ රජයට මෙවැනි තීරණ ගැනීමට හැකියාව ලැබෙන්නේ වර්ජනයේ දුර්වලතා පමණක් පදනම් කරගෙන නොව හුදෙක් 1977 මහා මැතිවරණයෙන් එක්සත් ජාතික පක්ෂය ලැබූ විශාල ජයග්‍රහණය සහ අනතුරුව ඇති වූ නව සමාජ හා ආර්ථික ක්‍රියාවලිය ද පදනම් කරගනිමින් බවයි. 1978 ව්‍යවස්ථාව විසින් පැවති සමාජ සම්මුතිවාදී න්‍යායන් සියල්ල එකින් එකට වෙනස් කරන ලදී. එමෙන් ම විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය විසින් සමාජය පොදු එකඟතාවන්ට ඒකරාශී නොකර පෞද්ගලික අපේක්ෂාවන් මගින් සංකීර්ණ කරණු ලැබීය. එබැවින් 1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය දියත් කිරීමට අවශ්‍ය මතුපිටින් දක්නට ලැබෙන සමාජ, දේශපාලන සහ ආර්ථික පසුබිමක් පෙන්වා දීමට හැකි වූ මුත් සමාජය තුළින් හෝ සමාජ පංතියක් තුළින් හෝ වැඩ වර්ජනය පැන නැගීමට අවශ්‍ය විෂය මූලික සාධක සකස් වී පැවති බව දක්නට නොලැබේ.

හිඟමනය

පනහ දශකයේ දී ලංකාවේ දේශපාලනය භූමිකාව හැසිර වූ සංකල්පීය ප්‍රවණතාවල බලපෑම හැත්තෑව දශකයේ මැද භාගයෙන් පසුව ක්‍රමයෙන් වෙනස් විය. හැත්තෑව දශකයේ මැද භාගයේ සිට ජාත්‍යන්තර දේශපාලන සහ ආර්ථික තත්ත්වය වෙනස්විය. ජාත්‍යන්තර වශයෙන් බිහි වූ කර්මාන්තශාලා සහ තාක්ෂණික වශයෙන් ඇති වූ නව ප්‍රවණතා මගින් ඇතිවූ නව ජගත්කරණය විසින් ජාතික රාජ්‍යයන් හි සමාජ දේශපාලන ආර්ථික සීමාවන්ට බලපෑම් කරණු ලැබීය. සියලු සීමාවන් බිඳ දමන ධනෝච්චර ආර්ථික ක්‍රියාවලිය රටක සංවර්ධනයේ මාවත ලෙස පිළිගැනීමට හැකි බොහෝ සිදුවීම් ලෝක ඉතිහාසය මත සනිටුහන් විය. මහා සමාජවාදී රජය ලෙස සැලකූ රුසියාව අභ්‍යන්තර වශයෙන් බිඳවැටීම නිසා දක්ෂිණාංශික දේශපාලන බලවේගවල සාර්ථක භාවය පෙන්වා දීමට එය හේතුවක් සේ සලකන ලදී. මෙම දේශපාලන ආර්ථික වෙනස දකුණු ආසියාතික කලාපීය රටවල් තුළ ද දැක ගැනීමට හැකි වේ. 1960 ගණන්වල පැවති දළ දේශීය නිෂ්පාදනවල ඉහළ වර්ධනයක් 1980 උදාව වනවිට දැකගන්නට ලැබේ. මේ අනුව ජගත්කරණය විසින් ජාතික රාජ්‍යයන්ගේ දේශීය පදනම් ඉක්මවා ගිය සමාජ, ආර්ථික පරිසරයක් සකස් කිරීමත් පැවතුණි. එබැවින් පනහ දශකය වනවිට පැවති දේශපාලන සහ සමාජ සංකල්පනා වෙනස් විය. දේශපාලනයේ සහ සමාජය තුළ පැවති ආචාර ධර්ම වෙනස් විය. මෙම ස්වභාවය විසින් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් සහ ජාතික වශයෙන් කම්කරු පංති දේශපාලනය බැහැර කරන අවධියක් කරා ඵලඹුණි.

1980 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනයෙන් පෙන්නුම් කළේ එකී වෙනස් වූ සමාජ සන්දර්භයෙහි ප්‍රතිඵලය යි.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

වික්‍රමබාහු, කරුණාරත්න. 80 මහා වැඩ වර්ජනයේ අන්දැකීම්.

නිව්වන. ගුණසිංහ, (1990). "ශ්‍රී ලංකාවේ ධනවාදී සංවර්ධන අදියරයෙන්". ආර්ථික විමසුම. 16 වෙළුම. කලාපය 08. නොවැම්බර්.

කේ.එම්. හවඩ් රිගින්ස්. ද සිල්වා, ජේ.ආර්.ජයවර්ධන වර්තමාන චරිතාපදානය 1977-1984. තෙවෙනි වෙළුම. දිසානායක, කරුණාතිලක, සෝමරත්න, දිසානායක, සියවසක පියසටහන් 1893-1993.

ලක්සිරි. ප්‍රනාන්දු, (1980). "ප්‍රජා අයිතිය අහෝසි කිරීමේ දේශපාලනය" අර්බුද. කලාපය 1. නොවැම්බර්.

ලක්සිරි. ප්‍රනාන්දු, විවෘත ආර්ථිකයේ අභියෝග සහ කම්කරු පංතිය.

පෙරේරා. ඇන්.ආම්. (1980). යු.ඇන්.පී. විරෝධී එක්සත් මැයි දිනයක්. ලංකා සමසමාජ පක්ෂය. 02. 01. පුස්තකාලය. බොරැල්ල.

වන්දසිරි. සරත්, ඩී.එම්. (1994). ලොව දීර්ඝතම වැඩ වර්ජනයක් වූ 80 ජූලි මහා වැඩවර්ජනය.

වන්දසිරි. සරත්, ඩී. බී. (1994). 80 ජූලි මහා වැඩ වර්ජනය.

කේ, එම්. සිල්වා ද, සහ රිගින්ස් හවඩ්. (1956-1977). ජේ.ආර්. ජයවර්ධන වර්තමාන චරිතාපදානය. වෙළුම II.

පැලිස්. සේරසිංහ, (1940-1980). ආණ්ඩුවේ කම්කරුවන්ගේ සහලිය වසරක ඉතිහාසයෙන්.

පුවත්පත්

ජනදින, 1980 අප්‍රේල් 25.

ජනදින, 1980 මැයි 08.

දිනකර, 1980 ජූලි 10.

දිනකර, 1980 ජූලි 11.

අර්බුද, 1980, කලාප අංක 1, නොවැම්බර්.

ලංකාදීප, 1980 ජූලි 19.

ලංකාදීප, 1980 ජූලි 23.

අර්බුද, 1980, කලාපය අංක 2, දෙසැම්බර්.

විමසුම, 1981, කලාපය අංක 4. මැයි.

Laksiri, Fernando. *The State and the Class Struggle in Sri Lanka: The General Strike of July 1980.*

Seminar for Asian studies. Discussion paper No: 10, Ceylon Room (331.88). University of Peradeniya.

Public Administration Circular. (1980). No.173, July 31.

Memmi, Albert. (1965). *The Colonizer and the Colonized.*